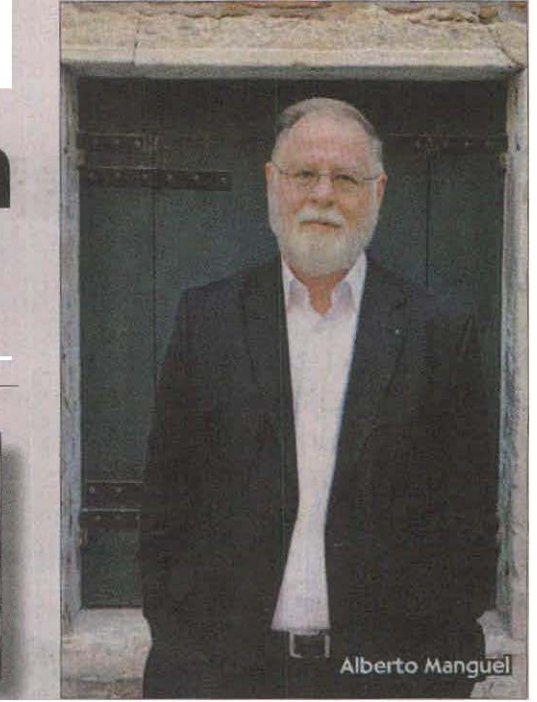

Alberto Manguel'in 'merak'lı dünyası

"Merak" edebiyat, kültür, din ve siyaset tarihine doğru Dante'nin rehberliğinde, Manguel'in tercümanlığında çıkan sürükleyici bir yolculuk. Yazar, **kitapların** içinden geçerek, tarihî pek çok olayı akışa dâhil ederek, şehirlere konuk olarak, kutsal metinlerin içlerindeki arayışını yansıtarak ve daha da önemlisi bu 'klasik' akışı güne teyelleyerek ilerliyor bu yolculuğunda.

Alberto Manguel

ERAY AK

erayak@cumhuriyet.com.tr

*"Var olmak için hayal ediyoruz ve hayal etme arzumuzu beslemek amacıyla meraklıyız."
(Kitaptan)*

Hemen yukarıda okuduğunuz cümlelerin sahibi, okuma üzerine okumalar yapan ve bu okumaları **kitapların** dünyasından geçirerek bize sunan Alberto Manguel'e ait. Yapılan ahntı ise Türkçede yayımlanan son kitabı Merak'tan. Manguel, Merak'ta, kendi merak ve soruları üzerinden hayal ve yaşam coğrafyasının sınırlarına doğru bir yolculuğa çıkarıyor okuru. Kitabın önsözü, Manguel'in **kitap** boyunca yapmak istediklerine ve böyle bir **kitap** fikrinin nasıl doğduğuna dair önemli nüveler veriyor. Önsöz aynı zamanda merak kavramının sadece Manguel özelinde değil, insanlık tarihi boyunca yer ettiği önemden de bahsediyor.

"Var olmak için hayal ediyoruz ve hayal etme arzumuzu beslemek amacıyla meraklıyız," demişti ya Manguel; aynı şekilde yaratıcılık da bu merak duygusundan nasiplenerek gelişiyor ve yeniliklerin önünü açan yine bu duygu olarak karşımıza çıkıyor. Bu anlamda bilim ve **sanat**, merak kaynaklı çalışmaların başarılı sonuçlarının değil başarısızlıklarının tarihi âdeta. Başarısızlıklar, başarıların yolunu perçinleniyor ve bu başarısızlıkların olduğu gibi başarıların da öncülü merak.

Neden?

İnsanı, meraka sürükleyen öncül soru. Bu sorunun cevabı ya da cevaplarından çok sorulması gerekliliği üzerinde duruyor Manguel ve Merak da tam olarak bu soru üzerine doğmuş. "Çünkü," diyor yazar, "soruyu dile getirmiş olmak bile sayısız olasılığın kapısını açar, önyargıları yok edebilir, sonsuz verimli şüpheyi celp eder (...) dolaylı olarak hedefimizi her zaman ufkun ötesine koyar."

REHBER DANTE, TERCÜMAN MANGUEL

Bu soruyu bu kez kendine soruyor Alberto Manguel ve kendi bilinci ile nedenleri üzerinden alışageldiğimiz tarzdaki yolculuklardan birine taşıyor okuru. **Kitapların** içinden geçerek, tarihî pek çok olayı akışa dâhil ederek, şehirlere konuk olarak, kutsal metinlerin kendi içlerindeki arayışını bize yansıtarak ve daha da önemlisi bu "klasik" akışı güne teyelleyerek ilerliyor...

Merak'ın en dikkat çeken yanlarından biri Manguel'in denemeleriyle güne attığı bu çengeller. Yazarın okumalar okuması üzerine yazdıklarını, bu okumalar dünyasında tarihin önemli duraklarına kamp kurduğunu bilenler için Merak'taki tavrı hayli ilgi çekici olacak. Manguel, yine bildiğimiz üslubu ve argümanlarıyla sayfalar arasında ilerlerken dümeni güne kırıp ekoloji, adalet ya da ekonomiden söz açabiliyor. Ancak her ne kadar Manguel yazdıklarıyla bu konuların, bugünün içinden geçse de Merak esasında Dante ve İlahi Komedyâ üzerine bir yeniden okuma, daha doğrusu Dante'nin İlahi Komedyâ'sını yeniden yaratma denemesi. Dante'nin İlahi Komedyâ'sı, Manguel'in okumalarıyla, yaşamıyla, bugünü ve dünüyle

merak kavramı ışığında yeniden okunup yazılıyor **kitapta**. Kitabın hemen başında Manguel, Montaigne'in Denemeler'inden bahsediyor. Yazar, yeniyetmelik yıllarında Montaigne'le öyle teşrik-i mesaide bulunmuştur ki, bu metinleri "otobiyografim" olarak tanımlar. Çünkü kendi deneyimleri ve uğraşlarının Montaigne'in kaleminde nasıl ışıldadığına pek çok kez tanıklık etmiştir.

Gelmek istediğim nokta şu: Merak da pek çok insan için Alberto Manguel'de Montaigne'in Denemeler'inin yeri neyse o yeri alacak. Yazar, kitabıyla çıktığı yolculukta kendine rehber ettiği Dante ve İlahi Komedyâ üzerinden, yaşamının ve meraklarının duraklarına da uğrayarak kışkırtıcı sorular eşliğinde bir denemeler bütünü sunuyor. Bu denemeler bütünü ise içinde pek çok cevabı olduğu kadar yeni merak uçlarını da barındırıyor. "Dil nedir?" diye soruyor Manguel örnekse. Aynı şekilde "Ben kimim?" ya da "Burada ne yapıyoruz?", "Yerimiz neresi?" diye de soruyor. Dante önderliğinde, ilgisini çekmiş diğer tüm metinlerle birlikte, kendine sorduğu bu soruların cevapları peşine düşüyor yazar ve ardında, en az öne sürdüğü soruların kendisi kadar derin yeni sorular bırakıyor.

Merak tüm ele aldıklarıyla edebiyat, kültür, din ve siyaset tarihine, Dante'nin rehberliğinde, Manguel'in tercümanlığında çıkan sürükleyici bir yolculuk. Bu yolculukta da "neyi" aradığımızdan çok "neden" aradığımız önemli... ■

Merak / Alberto Manguel / Çeviren:
Kutlukhan Kutlu / Yapı Kredi Yayınları
/ 372 s.